

**Hässelholms
kommun**

2017-09-12

**Handlingsplan
för
oväntade
händelser
i
rektorsområde;
23
24
25**

Innehållsförteckning

	Sida
Krisledningsgrupp, målsättning.....	3
Krisgrupp Bjärnum.....	4
Krisgrupp Vittsjö.....	5
Krisgrupp Mala.....	6
Krisledningens uppgifter	7-8
Råd till personalen.....	9
Litteraturlista	10

Krisledningsgrupp

	<u>Tel. samt Sms:</u>	<u>Arbetet(mobilt telesystem):</u>
Susanne Sandqvist Rektor F-9, Bjärnums skola, Mala skola F-6	0706-841977	26 78 01
Christel Jansson Bitr. rektor, Bjärnums skola Mala skola F-6	0734-356752	26 78 03
Eva Almström Rektor F-6, Vittsjö skola	0734-356755	26 78 04
Kommunens krisgrupp Posom - Larmcentralen		044-20 04 00

Krisgrupp

Bjärnum

Sammanställande:

**Susanne
Sandqvist**

Krisgrupp

Vittsjö

Sammanställande:

**Eva
Almström**

Krisgrupp

Mala

Sammanställande:

**Susanne
Sandqvist**

Målsättningen ska vara:

- ◆ Att skolan/fritidshemmet ska ha en beredskap för att kunna hantera krissituationer av olika slag
- ◆ Att hjälpa elever/barn och lärare/personal i krishantering
- ◆ Att göra skolan/fritidshemmet till en plats, där alla kan få ge uttryck för sina känslor och tankar
- ◆ Att sätta av tid för samtal
- ◆ Att ge tid för ritualer
- ◆ Att hjälpa skolans/fritidshemmets personal att bearbeta sina egna upplevelser
- ◆ Att återgå till vardagliga rutiner så snart som möjligt

Krisgrupp Bjärnum

	Bostad	Arbetet
Susanne Sandqvist, rektor F-9	0706-841977	26 78 01
Christel Jansson, bitr rektor	0734-356752	26 78 03
Elisabeth Jacobsson, skolsköterska	0734-253573	26 78 11
Daniel Svensson, förskollärare	070-2826532	26 78 25
Christer Lindblad, kurator	0709-158444	26 78 12
Maria Svensson, behandlingsped.	0708-886822	26 63 35
Gudrun Evander	0451-17373	26 78 30
Ulrika Jäderland, präst Bjärnum/Vankiva		77 46 00

Resurspersoner

Carl-Olof Danielsson, präst Vittsjö	236 52	0704-537 013
Församlingshemmets Expedition Vittsjö	236 50	
Lars Möller, skolläkare	26 72 06	
Jimmy Johansson, skolpsykolog	26 84 37	
Mats Svensson, kyrkoherde + församlingshem	77 46 05	
Eva Nevhage	26 72 35	233 31
Samhällsvägledare, Vittsjö		
Åsa Ahlgren, förskolechef Bjärnum	26 78 02	

Telefonnummer

Bjärnums skola	26 78 67 (vakant)
Polisen, Hässleholm	114 14
Räddningstjänsten, Hässleholm	26 80 26
Socialförvaltningen	26 70 00
Sjukhuset, Hässleholm	29 60 00
Vårdcentralen, Bjärnum	214 05

Haga förskola, Bjärnum

*Avdelningar: Spiran 267834, Kronan 267835, Skatten 267836,
Tornet: 267865 Pärlan 267880*

Hattstugans förskola, Bjärnum

*Avdelningar: Nyckelpigan 267851, Blåsippan 267852, Smultrondalen 267853,
Regnbågen 267854, Trollsländan 267855, Vitsippan 267856*

Krislåda

Krislåda finns vid expeditionen, mellanstadiets lärarrum, lågstadiets lärarrum.
Innehåll: Handlingsplan, ljus, tändstickor, vit duk ljusstakar, musikcd m.m.
Det kan med kort varsel ordnas filter i skolsköterskan Elisabeths väntrum.

Krisgrupp Vittsjö

	Bostad	Arbetet
Eva Almström, rektor	0734-356755	26 78 04
Christer Lindbladh, kurator	0709-158444	26 78 12
Kerstin Pålsson, spec.ped	230 60	26 63 43
Anna-Karin Stenshammar, spec.ped	072-9770344	26 63 44
Vakant , skolsköterska		
Annelie Jönsson, husmor	23117	26 78 38
Mattias Johannesson, fritidsped.	070-8158700	072-3898795

Resurspersoner

Carl-Olof Danielsson, präst	0704-537 013	236 52
Församlingshemmets Expedition		236 50
Kerstin Stuesson, församlingsass.	231 93	236 59
Mats Svensson, kyrkoherde, Bjärnum		77 46 05
Lars Möller, skolläkare	0733-802430	26 72 06
Jimmy Johansson, skolpsykolog		26 84 37
Eva Nevhage	233 31	26 72 35
Samhällsvägledare, Vittsjö		

Telefonnummer

SOS	112
Polisen, Hässleholm	114 14
Räddningstjänsten, Hässleholm	26 80 26
Väktare	0708800457
SÄPO – Södra gruppen	0105687000
Socialförvaltningen	26 70 00
Sjukhuset, Hässleholm	29 60 00
Vårdcentralen, Vittsjö	29 82 20

Krislåda

Finns i rektors rum.

Innehåll: Handlingsplan, ljus, tändstickor, ljusstakar.

Krisgrupp Mala

	Bostad	Arbetet
Susanne Sandqvist, rektor	0706-84 19 77	26 78 01
Christel Jansson, bitr rektor	0734-356752	26 78 03
Helena Carlsson , skolsköterska		26 85 40
Lena Svensson, lärare	0707-21 61 26	26 73 94
Ulrika Jäderland, präst Bjärnum/Vankiva		77 46 00

Resurspersoner

Mats Svensson, kyrkoherde, Bjärnum	0451-77 46 05
Jimmy Johansson, skolpsykolog	26 84 37

Telefonnummer

Mala skola/fritids	26 73 94, 26 73 97
Bjärnums skola	26 78 06
Polisen, Hässleholm	114 14
Räddningstjänsten, Hässleholm	26 80 26
Socialförvaltningen	26 70 00
Sjukhuset, Hässleholm	29 60 00
Vårdcentralen, Bjärnum	214 05
Linnéskolans rektor Paul Szabo	26 84 46

Krislåda

Krislåda finns i rektors rum.

Innehåll: Handlingsplan, ljus, tändstickor, ljusstakar, musikkassett m.m.

KRISLEDNINGENS/KRISGRUPPENS UPPGIFTER

Uppgifter i en krissituation:

Rektor eller någon i krisledningen/krisgruppen sammankallar krisledningen/krisgruppen och gör en kartläggning av situationen. Följande punkter måste kartläggas:

- ◆ Vilka är drabbade?
  - barn
  - personal
  - personer utanför skolan
- ◆ Vad har hänt?
  - olycka
  - svår sjukdom
  - mord/själv mord
  - annan händelse
- ◆ Hur/var skedde det?
  - i skolan/förskolan
  - utanför skolan/förskolan
  - vilka var omständigheterna
- ◆ Vilken information har förmedlats/ska förmedlas? Av vem? Till vilka?
- ◆ Hur är situationen nu?

Övriga åtgärder:

- ◆ Rektor ev. annan i krisledningen/krisgruppen samlar/informerar personalen
- ◆ Rektor, eller en av rektor utsedd person informerar massmedia och sköter alla mediakontakter
- ◆ All information till allmänheten sker genom rektor eller av rektor utsedd person
- ◆ Vid dödsfall kontaktas polis
- ◆ Krisledningen bedömer om externa resurser behöver kallas in
- ◆ Krisledningen bedömer om extra stöd behövs för personalen
- ◆ Krisledningen planerar såväl akuta som långsiktiga insatser och svarar för nätverkskontakter för de inblandade
- ◆ Krisledningen planerar rapportförfarandet till insatspersonalen
- ◆ Skydda elever mot onödig stress
- ◆ Glöm inte vikten av fika

Krisledningens uppgifter övrig tid

- ◆ Att förankra handlingsplanen hos all personal och informera nyanställda
- ◆ Att stötta lärare/personal som har elev/barn som befinner sig i kris
- ◆ Att i vissa situationer ge direkt stöd till elever/barn och föräldrar
- ◆ Att verka för att all personal inom rektorsområdet får utbildning om krisers förlopp, krishantering samt första hjälpen
- ◆ Att revidera handlingsplanen en gång per år i augusti
- ◆ Att aktualisera handlingsplanen för all personal varje år i augusti

Råd till personalen

1. Förringa inte händelsen/sorgen.

Ord som "Det är inte så farligt" blir till ett hån i den situationen. Det här är det farligaste och hemskaste som kunde hända. Hjälp barnen att sörja i stället för att försöka trösta dem.

2. Var nära och närvarande.

Visa att ni ställer upp, att ni finns, att ni deltar. Våga visa er sorg och bestörtning.

3. Lyssna aktivt.

Det finns inga aldrig så välmenande råd som hjälper. Men lyssna, ta in, bekräfta känslan. Var delaktig.

4. Sök gärna kroppskontakt.

När man inget kan säga räcker det långt med att hårt hålla en hand eller kramas. Barn som inte har ord kan man hålla bakifrån och låta händerna mötas.

5. Var inte rädd för gråten.

Det är kroppens eget sätt att uttrycka känsla. Håller man tillbaka den stoppar man också känslan. Och då dyker den upp senare, ibland efter många år.

6. Ge hjälp med orden.

Fråga försiktigt hur det var, vad som hände, hur det kändes. Ett sätt att få ur sig något av sorgen är faktiskt att klä den i ord. Samtidigt är det första steget av en <

7. Svik inte.

Se till att ni finns kvar. Lämna ert telefonnummer och visa att ni när som helst är beredda att fortsätta samtalet.

8. Återkom.

En sorg av den här storleken är inte klar med ett samtal. Ta själv ansvaret för att höra efter hur det är. Om det inte går att träffas, skriv ett litet kort: "Tack för samtalet senast. Jag tänker på dig." I och med att ni skriver så finns ju också tanken där.

9. Ge det tid.

När den sörjande för elfte gången berättar samma sak är han inte hjälpt av att höra: "Det har jag redan hört." En del av bearbetningen består just i att "älta" det som skett. När det är klart upphör upprepningarna av sig själva. Minst ett halvår kan det ta innan någon av de inblandade verkligen kan gå vidare.

10. Var dig själv.

Försök inte vara psykolog eller präst eller läkare om du inte är det. Vi gömmer oss ofta bakom våra yrkesroller. Här är det bara *medmänsklighet, medkänsla och medlidande* som gäller.

Litteraturlista

1. Förord	10
2. Förslag på litteratur	10
3. Litteratur som vi har	15
4. Länkar	18

1. Förord

Litteraturlistan är framtagen för krisgruppen i Bjärnum, Mala och Vittsjö skola. I varje post har jag angivit verkets titel, författare, förlag och i vissa fall även var boken fanns att köpa våren 2015. (se den markerade hänvisningen längst ner i varje förslag). I de fall där en ingen hänvisning ges fanns fortfarande titeln i lager och till salu genom de bokhandlare och de förlag (BTJ & Adlibris) som Hässleholms kommun hade ett avtal med vid det tillfället då listan sammanställdes.

Vid hjälp och frågor kring inköp eller lån av litteratur kontakta skolbiblioteket på respektive skola eller skolbibliotekcentralen i Hässleholm

Skolbibliotekarie Emma Svensson, våren 2015

2. Förslag på litteratur

Ager, Ulrika: Ett liv kvar att leva – Att börja om när det värsta hänt.

Recito, 2009

Ulrika berättar om hur livet vände på ett par sekunder och aldrig blev sig likt igen, när hennes son Jonathan omkom i en trafikolycka. Som läsare får man tillgång till hennes berättelse men också andra människors, som funnits vid hennes sida.

Barn unga i sorg och trauma – om stödgrupper efter flodvågen.

Gothia, 2007

Boken bygger på erfarenheter från BRIS gruppverksamhet efter flodvågen i Sydostasien 2004.

Bohm, Jesper: Du borde vara här – min brors självmord.

LL, 2011

Författarens storebror tog livet av sig 2004. Bohm skriver på ett lättläst sätt hur han och familjen sörjde och hur de kom vidare.

Brinck, Gunilla: Sorg Saknad Sammanhang – böcker om barn och ungdomar i svåra livssituationer.

Bibliotekstjänst, 2008

I Sorg Saknad Sammanhang har bibliotekarier valt att kommentera ca 250 böcker om barn och ungdomar i svåra livssituationer.

Brolin, Katrina: Nästan precis som vanligt.

Barncancerfonden, 2009

När Linas lillebror Simon får leukemi förändras allt. Ingen bryr sig om hur Lina mår. Hon känner sig ensam och övergiven.

Barncancerfonden

Buscaliga, Leo: Sagan om lövet Fredrik.

Litteraturhuset, 2007 (bilderbok)

Det är en tankeväckande berättelse om hur lövet Fredrik och de andra löven i trädet förändras med årstidernas växlingar och tillslut faller av och landar mjukt i den allra första snön.

Böge, Per: Möt barn i sorg – handlingsplan för skola och förskola.

Utbildningsradion, 2006

Boken riktar sorg till pedagoger inom förskola och skola. Olika berättelser följs av konkreta upplägg på hur man kan organisera temadagar kring barn och sorg, hur man skriver en behandlingsplan och hur man följer upp på längre sikt.

Chesterton, Ken: När en förälder dör.

Insidan, 2011

Författaren skriver om nödvändigheten att berätta för barn och ungdomar när en förälder dör. Detta oberoende av hur dödsfallet skett. Han belyser också vikten att tala med alla barn oavsett ålder.

Cowther, Kitty: Lilla Döden hälsar på.

Bergh, 2012 (bilderbok)

Alla är rädda för Lilla Döden. Men inte Elsiwise. Hon lär Lilla Döden att leka och göra konst. Och aldrig förr har Lilla Döden känt sig så levande.

Dahle, Gro: Roy.

Daidalos, 2009 (bilderbok)

En dag när pojken vaknar har hans hund Roy dött. Pojken går igenom sorgens olika stadier – svårigheten att förstå att hunden är borta, den stora saknaden och slutligen behovet att prata om döden.

Dyregrov, Atle: Barn och trauma.

Studentlitteratur, 1997

Boken är avsedd som ett hjälpmedel för såväl lekmän som specialister i mötet med barn som har upplevt traumatiska situationer, t ex närståendes död, misshandel eller sexuella övergrepp eller att de har bevittnat svåra händelser.

Dyregrov, Atle: Det sociala nätverkets stöd vid plötslig dödsfall – när livet går vidare.

Studentlitteratur, 2008

Huvudsyftet med boken är att ge vägledning och råd till sociala nätverk som stöder efterlevande efter plötsliga, oväntade dödsfall. Boken är baserad på internationell forskning samt ny forskning genomförd av författarna själva.

Dyregrov, Atle: Små barns sorg.

Rädda barnen, 1999

För inte så länge sedan ifrågasatte man om barn kunde sörja, idag frågar man sig istället om hur barn sörjer. Boken ger exempel på vanliga reaktioner hos små barn samt råd om hur man kan hjälpa små barn att förstå vad som hänt.

Rädda Barnen – Slut på förlag

Dyregrov, Atle: Sorg hos barn – en handledning för vuxna.

Studentlitteratur, 2007

Syftet med boken är att ge vuxna en förståelse för barns sorgereaktioner i olika utvecklingsstadier. Boken ger många praktiska råd och principer för hur man på ett bra sätt tar hand om barnen när den närmaste familjen drabbas av ett dödsfall.

Ekvik, Steinar: Tysta tårar – när barn sörjer.

Verbum, 2005

Tysta tårar ger en inblick i barns tankar och upplevelser kring sorg och saknad.

Katolska bokhandeln

Ellneby, Ylva: Att samtala med barn - genom att lyssna med fyra öron.

Natur & kultur, 2010

Boken handlar om hur du som vuxen kan lyssna med fyra öron och få fyra alternativ till hur du kan reagera, svara, och visa att du verkligen lyssnar och förstår. Vägledning ges i hur viktigt det är med småpratet i vardagen, och hur ett samtal med ett barn kan startas, hållas igång, fördjupas och utvecklas.

Fristorp, Lotta: Överlevnadshandbok för dig som verkligen behöver en.

Rädda barnen, 2001

I boken möter vi ungdomar som lever i en verklighet som är full av smärta, långt borta från den bild som vi har av hur det ska vara att vara barn och ungdom i Sverige. Ungdomarna delar med sig av sina erfarenheter och insikter. De berättar hur det verkligen är. I boken möter vi också vuxna som genom sitt arbete kommit i kontakt med ungdomar i kris.

Rädda Barnen – Slut på förlag

Fyhr, Gurli: Hur man möter människor i sorg.

Natur och kultur, 1999

Boken riktar sig till alla som möter vuxna människor i sorg. Boken behandlar inte bara sorg vid dödsfall utan vid olika typer av stora förluster.

Gyllenswärd, Göran: Aldrig i livet – när någon i familjen har tagit sitt liv.

Ungdomar berättar.

Rädda barnen, 2001

Författarna har i sitt arbete på Rädda barnen träffat ett stort antal barn och ungdomar som förlorat en nära anhörig genom självmord. Barnen berättar hur det var, vad som hände, hur det påverkade och fortsätter att påverka dem.

Rädda Barnen – Slut på förlag

Gyllenswärd, Göran: Stöd för barn i sorg.

Rädda barnen, 1997

Boken är avsedd att vara en hjälp och vägledning för den som vill starta grupper för barn som drabbats av en svår förlust, men även för andra som möter barn i sorg.

Rädda Barnen – Slut på förlag

Hordvik, Elin: Sjuka barn i familjen.

Rädda barnen, 1999

Hur ska man som förälder kunna hjälpa sitt barn om det blir allvarligt sjukt? Hur ska man kunna hjälpa syskonen? Boken vänder sig till den vars barn drabbats av en svår sjukdom. Författarna har lång erfarenhet av arbete med sjuka barn.

Rädda Barnen – Slut på förlag

Hagman, Sanna: Pappa tog sitt liv – om att gå vidare när det ofattbara händer. Santérus förlag, 2007

När författarens pappa tog livet av sig letade hon febrilt efter böcker som handlade om människor som också förlorat sin pappa genom självmord. Det här är en sådan bok.

Johnselius, Hanna: Sorgens änglar.

Artos, 2011

Författaren förlorade ett barn. Hon läste mycket men kunde inte hitta någon bok som handfast gav tips och råd om hur sorgen kunde hanteras. Hon kallar sin bok en slags handbok i sorg.

Karlsson, Anki W.: När Annas syster blev sjuk.

Barncancerfonden, 2009 (Bok och CD)

När Annas storasyster Elsa får cancer förändras allt. Mamma och pappa är jämt på sjukhuset. Hemma finns Anna och hennes tvillingbror Kalle.

Barncancerfonden

Liikanen, Annu: Hej då farmor.

Fonus, 2003 (bilderbok)

Almas farmor har dött. Hennes pappa säger att nu finns farmor inte mer, men det tror inte Alma på. Hur kan man finnas hela tiden och sen plötsligt inte finnas mer?

Livet efter självmordet.

Recito förlag 2012 (E-bok)

Vi får följa familjens tankar och reaktioner under tiden efter självmordet. Den handlar om chocken, frågorna, sorgen, smärtan och saknaden. Men vi får också höra om omsorgen från vännerna, vägen tillbaka till vardagen och hoppet om framtiden. Den här boken vill väcka livsviktiga samtal.

Lundmark, Ann-Kristin: Sorgens olika ansikten.

Columbus förlag, 2009

Boken vänder sig till alla som kommer i kontakt med människor med svår sorg.

Nilsson, Ulf: Adjö, herr Muffin.

Bonnier Carlsén, 2002 (bilderbok)

En gång var herr Muffin ett ungt och starkt marsvin. Nu är han gammal och trött. Han tänker på sitt liv. En dag får han ont i magen. En finstämd bok om sorgen efter sitt husdjur.

Nilsson, Ulf: Alla döda små djur.

Bonnier Carlsén, 2006 (bilderbok)

Barnen hittar en död humla och beslutar sig för att ge den en fin begravning. Efter begravningen bestämmer de sig för att alla döda djur de hittar ska få en fin begravning. Barnen startar en begravningsbyrå.

Olsoni-Broman, Mimma: Om du ännu fanns – unga som mist en förälder berättar. Fontana media, 2011

Ungdomarna berättar om sina tankar och känslor efter en förälders död, om förtvivlan och hopp. Vissa har skrivit själva, andra har blivit intervjuade.

Phol, Peter: Jag saknar dig! Jag saknar dig!

Rabén & Sjögren, 1992 (pocket)

Ungdomsroman med verklighetsbakgrund. Cilla och Tina är tvillingar. Cilla dör i en trafikolycka och Tinas liv förändras i grunden. En bok om Tinas känslor och tankar om hennes sorgearbete efter systemens död.

Raundalen, Magne: Kan vi prata med barn om allt? De svåra samtalen. Studentlitteratur, 2010

Boken vänder sig till alla som arbetar med barn: lärare i alla skolformer, personal inom barn- och skolhälsovård, socialtjänst, föräldrar och andra anhöriga som kan ge stöd och förmedla hopp till barn i svåra livssituationer genom stödjande samtal.

Straarup, Per: Självmordsförsök hos unga – vad ligger bakom och vad kan hjälpa?

Gothia, 2009

Boken innehåller intervjuer med nio ungdomar som berättar om bakgrunden till sina självmordsförsök. De berättar också vad de gjort för att bryta den spiral av negativa tankar och destruktiva handlingsmönster som de har varit fast i.

Warrebäck, Robert M.: Robbans bok om när pappa dog.

Propius, 1995

När Robert var nio år gammal så dog hans pappa. Han skrev ned och ritade sina känslor och tankar i sorgen.

Wrisén, Stina: Vem är död?

Bonnier Carlsen, 2010 (bilderbok)

Fågels farfar är död. Var är farfar nu, frågar Fågel. En bok för de minsta.

Zandrén-Wigren, Margaretha: Tröstebok.

Columbus förlag, 2009

Detta är en bok om att finna tröst för sin egen sorg när en anhörig tagit sitt liv. Boken bygger på egen upplevda berättelser.

3. Litteratur som vi har

Här presenteras ett urval av den litteraturen som finns tillgänglig för krisgruppen på skolorna: Vittsjö, Bjärnum och Mala.

Andersson, Mariann: Kris och katastrof – Handbok för skolan

Liber utbildning, 1994

Boken ger exempel på kriser, katastrofer och krisreaktioner. Det kan handla om allt från olyckor, brand, våld i skolan, kidnappning av barn – till mobbning, främlingsfientlighet, självmord, incest, personliga tragedier och förändringskriser.

Rädda barnen Slut på förlag

Andersson, Nils: Att möta små barns sorg – en bok för förskolan

Rädda barnen, 1995

Allt kan hända – och gör det också då och då. När man arbetar inom barnomsorgen kan man plötsligt hamna i svåra och oförutsedda situationer som kräver kunskap och sinnesnärvaro. Denna bok är ett försök att formulera en del sådant som kan hända när barn eller vuxna drabbas av förluster och kriser. Boken innehåller också tankar om hur man kan förhålla sig för att göra det bästa av situationen.

Rädda Barnen – Slut på förlag

Berg, Mia: Dödsviktigt – Jag också!

Vulcan, 2012

Boken är till för sig som förlorat din mamma eller pappa. Men boken är också för dig som står bredvid och inte vet vad du ska göra.

Hemsida Se: 4. Länkar

Danielsson, Mattias: Så känns sorg

Rabén & Sjögren, 2007

Inspirerande bok om ett svårt ämne - en bok som tar barnens känslor på allvar, som öppnar upp för fundering och samtal. Barnen får komma till tals och berätta om sina svåra sorgupplevelser. Boken innehåller fakta, och barnen bidrar själva med dikter, citat och tips. En gripande och angelägen bok som angår både barn och vuxna!

Slut på förlag

Farm, Maria: Sorgboken – för dig som förlorat någon.

Rabén & Sjögren, 2012

Författaren är psykolog och har lång erfarenhet av att jobba med människor i kris. Den här vänder sig särskilt till barn och ungdomar men också till vuxna kring dem.

Gyllenswärd, Göran: Sorg finns.

Rädda barnen, 1999

Är man konstig om man inte gråter? Ska det alltid vara så här? Nio ungdomar som alla drabbats av svår sorg intervjuas. Boken tar upp frågor som unga kan ställa sig.

Slut på förlag

Martins hemlighet

Läkemedel AB, 1998 (Finns i bokform)

Idag vet man mycket om sängvätning. Martins hemlighet är den första skrift som i sagoboksform tar upp problemet ur barnets synvinkel

Digital fil (gratis) Se: 4. Länkar

Nilsson, Ulf: Min farfar och lammen.

Sveriges begravningsbyråers förbund, 1999 (bilderbok)

Haralds farfar dör plötsligt och Harald sörjer. Boken består av två delar. Den första är Haralds berättelse om när han som nioåring miste sin farfar. Den andra beskriver med enkla ord vad som händer i samband med en begravning från det att någon dör till dess att livet återgår till det vanliga för barn och vuxna.

Sveriges begravningsbyråers förbund

Polfeldt, Lotta: Kompisboken om sorg.

Rädda barnen, 2006

Varje år mister fler än 3000 barn och ungdomar en förälder eller ett syskon. Då är det viktigt att ha bra kompisar. Men hur ska en bra kompis vara i den här situationen? Finns det någonting man inte ska göra eller säga? Kan man vara precis som vanligt och skratta?

Slut på förlag

Plötsligt händer det – Handbok för skolan när en elev får cancer

Barncancerfonden, 2003

En handbok som vänder sig till lärare och annan skolpersonal när en elev drabbas av cancer. Handboken innehåller tips om hur det går att anpassa skoluppgifterna så att de passar det sjuka barnet, berättar om hemundervisning och sjukhuskola samt hur återanpassningen till den normala skolgången kan underlättas.

Barncancerfonden (Gratis) Se: 4. Länkar

Rehnstam, Marie: Att vara ledare vid krissituation.

Argument förlag, 2002

Boken tar upp ex på kriser där du som ledare ska lotsa dig själv, dem du är ledare för och ibland även andra. Som vägvisare måste du som ledare vara både närvarande och tydlig. Alla kan möta, befinna sig i och gå ur en kris.

Katolsk bokhandel

Rehnstam, Marie: När klassen berörs av dödsfall.

Argument förlag, 2002

Ett litet häfte när det ofattbara händer. Att en elev eller en nära anhörig till en elev dör, gör att läraren ställs inför en svår och ovan situation. Hur ska man förbereda inför begravningen? Hur ska man göra med föräldramöten? Hur länge ska man vänta med att återgå till det "normala" klasslivet?

Studentlitteratur

Robid, Eva: Coola ner dig!

Nypon förlag, 2013

Coola ner dig är något av en grundbok om stress. Vad händer i kroppen när man blir stressad? Vad kan man göra för att minska stressen? När stressen släpper blir man gladare, smartare och piggare.

Robid, Eva: Tro på dig själv.

Nypon förlag, 2013

När man stressar blir självkänslan sämre. Man får svårt att se sitt eget värde och blir orolig över vad andra ska tycka. *Tro på dig själv* handlar om att tycka om sig själv just som man är.

Stalfelt, Pernilla: Dödenboken.

Eriksson & Lindgren, 1999

Författaren presenterar hur allt förr eller senare dör: vilka som kan dö, vad som händer när någon dör, vart man kan tänkas komma efter döden etc. Hon visar stor respekt för olika synsätt kring döden och gör det med mycket värme, medkänsla och charm. Hon visar även en fin balans mellan det djupt tänkbara kring döden och med ett humoristiskt framförand. En informativ faktabok, som också presenterar människors mer fria fabuleringar kring döden.

Stjerna, Mariana: vad händer efter döden, mamma?

Solrosens förlag, 1995

En dag när hon sitter under sin gömmegran och gråter sträcks en grön hand ut från en springa i granens stam. Det är Pi, ett naturväsen som bor i granen och som kommer ut för att trösta. Pi vill gärna hjälpa Jonna att hitta sin mamma. De far upp genom granstammen i hisnande fart. Sen bär det av uppför himlatrappan och så börjar äventyret. På varje trappavsats händer något spännande och lärorikt. Kommer Jonna att hitta sin mamma till slut?

Tydell, Johanna: I taket lyser stjärnorna (FINNS som klassuppsättning)

Natur och kultur, 2003

Jenna är tretton år och i taket i hennes rum har hon och mamma klistrat upp stjärnor som lyser i mörkret. Det ingen vet är att under en speciell stjärna har Jenna gömt en dikt. "Om du dör mamma, då tar jag livet av mig." Ungdomsroman om det svåraste, en mamma som är döende i cancer, om att vara stark och svag på samma gång, om att ingenting blir riktigt som man trott och om den första kärleken som ingen annan kan förstå.

Slut på förlag

4. Länkar

Barncancerfonden

<http://www.barncancerfonden.se/> (2015-05-08)

Barncancerfonden / Skola och förskola

<http://www.barncancerfonden.se/fakta-och-rad/bra-att-veta/skola-och-forskola/>
(2015-05-08)

Barncancerfondens litteraturlista – Rätt stöd för elever med cancer

http://www.barncancerfonden.se/globalassets/documents/fakta-och-rad/skolmaterialet/stod-i-skolan_litteraturlista3.pdf (2015-05-08)

Dödsviktigt

<http://www.dodsviktigt.nu/> (2015-05-08)

Katolska bokhandeln

<http://www.katolskbokhandel.com/article.asp?artcatid=1> (2015-05-08)

Martins hemlighet

Läkemedel AB, 1998 (Gratis)

<http://www.minirin.se/sangvatning/file/bestall/martins-hemlighet-internet.pdf>
(2015-05-08)

Rädda barnen

<http://www.raddabarnen.se/ung-och-skola/> (2015-05-08)

Kontaktperson våren 2015 är Tony Spano, tony.spano@rb.se

Sveriges begravningsbyråers förbund

<http://shop.begravningar.se/index.php/hikashop-menu-for-categories-listing/category/14-boecker> (2015-05-08)

Plötsligt händer det – Handbok för skolan när en elev får cancer

Barncancerfonden, 2003 (Gratis)

<http://www.barncancerfonden.se/stod-oss/webbutik/informationsmaterial/skolhandbok---plotsligt-hander-det/>
(2015-05-08)

Rehnstam, Marie: Att vara ledare vid krissituation.

Katolska bokhandeln

http://www.katolskbokhandel.com/product-view.asp?catid=210&prodid=12860&ref=%2Fproduct-dlist.asp%3Ftemplate%3Dbox_vrect%26catid%3D210%26search%3D%26new%3D0%26brand%3D%26itemsperrow%3D%26itemsperpage%3D16%26publisher%3DARGUMENT (2015-05-05)

Skolbibliotekscentralen Hässleholm epost: sbc.hassleholm@hessleholm.se
(2015-05-08)